

KOSIDBA

Kosidba je jedan od najtežih fizičkih poljskih radova koje obavljaju isključivo muškarci. Livade su najčešće kosile „kosačke mobe“. U jednoj kosačkoj mobi nekad se nalazilo i po desetak kosaca. Kosce je sazivao domaćin, a pozivani su najbolji kosci sela, snažni i iskusni ljudi u ovom poslu. Dobrog kosca su činili i kosa i kosni alat: klepac i babica, vodijer, brusevi i kvasilica.

Kosa se sastoji od kosišta i kose. Kosište je od drveta i kućne je izrade, a kosa je čelični dio kovan od najboljeg čelika. Klepac i babica služe za klepanje odnosno tanjenje oštrog dijela kose, a izrađeni su od čelika. Vodijer je drvena, duguljasta izdubljena posuda, koja služi za nošenje bruseva i kvasilice. Nosi se oko struka napunjen čistom vodom. Kvasicom, načinjenom od kraće metalne šipke sa rupom na jednom kraju kroz koju je provučena krpica, se kvasila kosa, a kamenim brusevima oštrila.

Kosci na livadu dolaze rano ujutro i najprije klepaju kose. Zatim se dogovaraju ko će biti kosibaša. Biti kosibaša značilo je biti brz i oštar kosac, imati najširi otkos („mav“) i sjeći travu najniže moguće („dobro zabrijavati“). Na kosibašu su se morali ugledati i ostali kosci, a dobro odabran predvodnik začio je valjano obavljena kosidba.

U toku kosidbe kosa se klepala dva puta dnevno, ujutru prije početka kosidbe i popodne, poslije užine. Oštrenje se obavljalo poslije svakog otkosa, ali je vrijeme oštrenja ipak određivao kosibaša: kada on počne, to rade i ostali kosci u mobi. Oštrenje kosa je bila prilika za predah. Kosci su se u svim mobama oglašavali snažnom pjesmom, ali su se i šalili i podvriskivali.

Zbog napornog posla koji su kosci obavljali, a koji u mobi ima i takmičarski karakter, koscu je trebala jaka hrana. Užina je bila glavni obrok pripreman za kosačku mobu. Jelo se na sjenokosu na kome su kosili. Užina se sastojala od pečenog mesa, cicvare, pite, uštipaka, sira, kiselog mlijeka. Hranu su donosile žene, djevojke, djeca, a domaćin i kosibaša su dobijali najbolje dijelove mesa. Tokom šitavog dana koscima je donošena voda i to su radile djevojke.

Na kraju dana, kad se završi kosidba, kosci bi odlazili domaćinovoju kući da se malo provesele, zapjevaju i popričaju. Kada je košenje, koje je najčešće trajalo po nekoliko dana, završeno, trava se ostavljala da se osuši i zatim se organizovala moba kupljenja sijena.

Irena Medar Tanjga